

*Савченко Л. А.,**аспірантка кафедри української мови
Запорізького національного університету*

СПЕЦИФІКА ДОСЛІДЖЕНЬ ПРАГМАТИКИ НАУКОВОГО ТЕКСТУ

Анотація. У статті здійснено систематизацію відомих сьогодні поглядів на специфіку українських досліджень прагматики наукового тексту. Виокремлено два основні напрями досліджень української прагматики: загальнотеоретичний та конкретно-прикладний. Актуальним серед філологів є питання вияву прагматичної специфіки термінів. Популярними є дослідження проблем макропрагматики та її категорій, як-от стратегії та тактики викладу наукового матеріалу. Останнім часом науковці розглядають проблему перекладу науково-технічного тексту на прагматичному рівні. Безпосередньо із проблемами перекладу межують праці, у яких вивчено питання прагматики наукового тексту двомовних галузевих словників. Особливий інтерес викликають результати досліджень проблем вираження індивідуальності авторського «я» у наукових текстах точних теоретичних наук і текстах філологічного профілю. Виявлено, що для текстів точних теоретичних наук характерна здебільшого безособовість викладу, тоді як у філологічних текстах чітко виявлена особа автора. Методологічний апарат вивчення прагматики наукових текстів досліджено та структуровано фрагментарно, а тому потребує глибшого опрацювання. Поза тим теоретичне підґрунтя для вітчизняних прагмалінгвістичних розвідок зі специфіки наукового тексту склали статті, у яких конкретизовано проблемне поле досліджень, прагматична специфікація мовних фактів, ідентифіковано окремі рівні від мікро- й до макропрагматики, апробована термінологія. Ці та інші розвідки уможливають виокремлення загальних підходів до специфікації прагматики наукового тексту, які б можна екстраполювати й на дослідження українськомовного матеріалу. Найчастіше дослідники спираються на лінгвістичний, функційний, прагматичний, когнітивний, логічний, семіотичний та лінгвокультурологічний підходи під час вивчення специфіки прагматики текстів. Виявлено, що більшість українських наукових праць з питань прагматики наукового тексту здійснено на матеріалах однієї з європейських мов, тим часом українськомовний матеріал незаслужено обійдено увагою, особливо ті наукові тексти, які стосуються періоду II пол. XIX – I пол. XX століття.

Ключові слова: науковий текст, дискурс, комунікативна ситуація, стратегії викладу наукового матеріалу, прагматичний підхід.

Постановка проблеми. Останнім часом у межах вельми популярних антропоцентричних напрямів досліджень в українському мовознавстві XXI ст. прагматичні студії посідають першорядне місце, доказом чого є напрацювання українських лінгвопрагматичних шкіл. Однак прагматичні студії над текстами здебільшого виконані на матеріалі англійсько-, французько- та німецькомовному. Ті ж дослідження, об'єктом яких є матеріали українських наукових текстів, поки що нечисленні й принагідні та не дають змоги встановити загальну картину прагматичної специфіки українського наукового тексту як загалом, так і в той чи той період розвитку мови.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Актуальними темами наукових розвідок українських мовознавців упродовж останніх років були студії, які розвивали засадничі концепції прагматики художнього, публіцистичного й офіційно-ділового стилів. Прагматичні потенції публіцистичних текстів та художнього дискурсу були у центрі уваги В. Ніконової [22], Т. Радзівської [28], О. Вялікової [6]; прагматична специфіка офіційно-ділових текстів встановлена у працях М. Вінтоніва [5], К. Бортуна [5], Т. Іщенко [10]. Дисертаційні праці І. Городецької [7], А. Сухової [30], І. Шаргай [32], О. Цехмейструк [31] дали змогу узагальнити підходи, синхронізувати термінологію прагматико-комунікативних досліджень офіційно-ділового, художнього та публіцистичного стилів.

Тим часом прагматику наукового тексту специфіковано фрагментарно, хоча є окремі статті А. Олійника [23], Г. Кицак [12], І. Левчук [19], Т. Іщенко [10], Н. Лазебної [18], М. Венгринюк [4], А. Павлової [24], Ю. Полянчика [26], М. Кузнєцова [16], І. Лівницької [20], О. Шатілової [33], О. Балацької [1], деталізували окремі питання прагматичної специфіки українських наукових текстів Н. Пільгуй [25], Н. Карпусенко [11], Х. Кунець [17], І. Козубська [13] та інших учених. Однак досі немає повного наукового огляду праць з прагматики українського наукового тексту, що є важливим для бачення стану дослідження цієї теми. Тому актуальність дослідження викликана необхідністю здійснення огляду українських досліджень прагматики наукового тексту з огляду на необхідність повноти уявлень про специфіку напрацювань прагмалінгвістичної української школи.

Метою статті є систематизація відомих сьогодні поглядів на специфіку українських досліджень прагматики наукового тексту.

Виклад основного матеріалу. Незважаючи на те, що лінгвістична прагматика є відносно новим, а тому актуальним напрямом дослідження української мови, уже сформовані основні її засади. Зокрема засновник вітчизняної лінгвопрагматичної школи професор Ф. Бацевич зазначає, що нині в Україні функціонують три школи з питань дослідження лінгвістичної прагматики: «Київ. (Г. Почепцов, О. Почепцов, В. Карабан, А. Белова та ін.), Львів. (Ф. Бацевич, К. Кусько, А. Паславська, Т. Яхонтова та ін.), Харків. (І. Шевченко, Л. Безугла, Л. Мінкін та ін.). Їхні праці присвячені питанням прагматичної організації дискурсів, мовленнєвих жанрів, мовленнєвих актів, стратегій і тактик ведення міжособистісного спілкування» [2].

Російський дослідник І. Сусов у монографії «Лінгвістична прагматика» визнає досягнення української прагмалінгвістичної школи: «Сьогодні Україна, по суті, лідирує в області прагмалінгвістики на території пострадянського простору. У Росії з великою цікавістю читають збагачені ідеями праці про мовленнєві акти, дискурс, комунікативні інтеракції, імплікаційні значення тощо В. Карабана, О. Старикової та ін.» [29, с. 13].

Переконливі здобутки лінгвістична прагматика в Україні має завдяки відомій вітчизняній школі Ф. Бацевича. Особистий науковий доробок вченого настільки важливий для українського антропоцентричного мовознавства, що жоден із сучасних дослідників, який працює в межах функційно-комунікативних і прагматичних проблем не обійдеться без хрестоматійної монографії «Нариси з лінгвістичної прагматики» (2010) [3], де розглядається історія формування загальної та лінгвістичної прагматики як наукових напрямів, суть та ідентифікація специфіки методів дослідження прагматики, формуються категорії та визначаються основні проблеми мікро-, макро- та мега-прагматики.

Коли йдеться про українську прагматику, то ідентифікувальними щодо неї є два напрями досліджень.

1. Загальнотеоретичний, праці з якого «охоплюють увесь спектр проблем лінгвістичної прагматики як найповнішого вияву сутності сучасної науки про мову, починаючи від моменту її зародження й до етапу сучасного її становлення як одного із найдинамічніших новітніх наукових напрямів» [9, с. 299]. До таких якраз і належить згадана праця Ф. Бацевича. Теоретичні надбання містять дисертаційні дослідження Н. Карпусенко, Н. Пільгуй, Х. Кунець, І. Козубської.

Питанням методологічної специфіки дослідження прагматичних текстів присвячені праці Ф. Бацевича [2], І. Козубської [13], І. Лівичко [20] та інших. У монографії «Нариси з лінгвістичної прагматики» [2] Ф. Бацевич виокремлює основні методи дослідження прагматичних явищ, як-от структурний аналіз, дискурс-аналіз, контент-аналіз, трансакційний аналіз, інтенс-аналіз та ін.

Основні підходи в процесі дослідження творів мовленнєвого жанру «монографія» з інформаційних технологій виявила І. Козубська у дисертації «Лінгвопрагматичні параметри мовленнєвого жанру «монографія» в англійській мові» [13]. Вона виокремила лінгвістичний, функціональний, прагматичний підходи. Комунікативно-прагматичну специфіку англійськомовного наукового дискурсу та особливості його аналізу вивчила І. Лівичко у статті «Науковий дискурс: рівні та особливості аналізу» [20].

Слід зазначити, що методологічний апарат вивчення прагматики наукових творів вивчено та структуровано фрагментарно, а тому потребує глибшого дослідження.

Останнім часом розглядають проблему перекладу науково-технічного тексту на прагматичному рівні. Показовою може бути стаття Н. Москаленко та І. Шкот «Про питання дослідження прагматичного аспекту перекладу науково-технічного тексту» [21]. Автори звертають увагу на складність та важливість під час перекладу зберегти семантичну, структурну і прагматичну інформацію для інтелектуального впливу на читача. У межах заявленої проблеми працює Т. Іщенко, яка досліджує наукові тексти англійської фахової мови спорту та пропонує комунікативно-прагматичні норми перекладу наукового тексту [10]. Науковці І. Королік та Л. Козуб вивчали питання перекладу аграрних текстів у прагматичному аспекті. Дослідники аналізують мовностилістичні особливості, засоби експресивності аграрних текстів, що важливо для їхнього перекладу у прагматичному аспекті [15].

Із проблемами перекладу межують праці, у яких розглянуто проблеми прагматики наукового тексту двомовних галузевих словників. До таких, наприклад, належить дослідження Т. При-

ступи «Положення прагматичної лінгвістики у проекції на двомовні галузеві словники», у якому науковець зазначає, що якщо іноземно-українські словники містять певні «прагматичні стилістичні приміти» [27, с. 5]. Філолог наголошує на потребі розвитку лексикографії у напрямку прагматики наукового тексту: розширення прагматичних приміток у науковому тексті двомовних галузевих словників, розробки критеріїв методики (методології) укладання словників, які б відповідали новітнім науковим вимогам та сприяли розширенню знань з лінгвопрагматики, лексикології та стилістики мови [27].

Останнім часом актуальності набули питання вияву прагматичної специфіки термінів. Цей напрям дослідження знайшов місце у наукових пошуках А. Павлової, темою розвідок якої є прагматико-стилістичні особливості економічних термінів у наукових текстах про ринок фінансових послуг. Дослідниця зазначає, що терміни в аналізованих наукових текстах часто вживаються у двох варіантах: 1) із визначенням, семантичним або прагматичним уточненням, авторським поясненням, трактуванням; 2) без розкриття значення терміна. Лексичні стилістичні засоби виразності виконують у науковому тексті такі функції: емоційно-експресивну (наочність викладу), експланаторну (пояснювальну), аналітичну (оцінну), аргументативну. Процес дослідження відбувається в єдності лінгвостилістичного та прагматичного аналізів [24]. Функціонування галузевої термінології у професійній діяльності соціальних працівників вивчав Ю. Полянчик. Автор проаналізував зазначену термінологію та виокремив її прагматичну інформацію та висновкував, що фаховий науковий текст цієї галузі часто насичений емоційно-експресивною лексикою, то й основна одиниця наукового тексту – термін, теж буде мати ознаки не тільки спеціальні, а й прагматичні [26].

Н. Лазебна у статті «Прагматичний аспект сучасних англійських текстів галузі інформатики та комп'ютерних технологій» виявляє емотивно-експресивну та інформативну ознаки викладу матеріалу. Зауважує, що в тексті часто застосовують спрощену термінологію, загальну лексику для задоволення потреб не тільки професіоналів, а й звичайних користувачів [18].

2. Конкретно прикладний напрям вітчизняних прагматичних розвідок. Напрацювання в межах цього напрямку містять висновки й узагальнення з дослідження специфіки прагматичних функцій та мовленнєвих стратегій якогось із текстів, стилів, жанрів. У межах цього напрямку вже багато зроблено, утім здебільшого на матеріалі романських і германських мов.

Співвідносно з метою нашого дослідження, оглянемо тільки ті вітчизняні наукові розвідки, які так чи так стосуються специфіки прагматичних виявів наукових текстів. Наприклад, останнім часом захищено кілька дисертацій, об'єктом дослідження яких була прагматична специфіка мовних одиниць наукового тексту котроїсь з європейських мов: Н. Карпусенко «Німецькомовний науково-лінгвістичний текст і дискурс: лінгвостилістичний та прагматичний аспекти» (2011) [11]; Н. Пільгуй «Англійськомовний науковий агротехнічний дискурс: лінгвостилістичний та прагматичний аспекти» (2014) [25]; Х. Кунець «Прагматика безособових синтаксичних структур в англійськомовному науковому тексті гуманітарного спрямування» (2016) [17]; І. Козубська «Лінгвопрагматичні параметри мовленнєвого жанру «Монографія» в англійській мові (на матеріалі текстів з інформаційних технологій)» (2018) [13].

Популярними є дослідження проблем макропрагматики та її категорій, як-от стратегії та тактики викладу наукового матеріалу. До таких, наприклад, належить стаття І. Лівницької «Науковий дискурс: рівні та особливості аналізу», де науковець аналізує типи авторських стратегій, засоби впливу на адресата, рівні та особливості аналізу наукового дискурсу [20]. Суголосним із заявленим напрямом дослідження є розвідка К. Жук, яка передбачала виявлення специфіки наукового лінгвістичного дискурсу як інституційного. Авторка виявляє два типи авторських стратегій: комунікативно-пізнавальні та комунікативно-прагматичні. Перший тип спрямований на відображення в дискурсі основних інтенцій повідомлення, загальних уявлень автора про об'єкт дослідження, що сформувалися у процесі пізнання. Другий тип авторських стратегій спрямований на взаємодію адресанта та адресата, авторський контроль процесу пізнання реципієнта, що досягається завдяки особливій побудові тексту задля впливу на читача [8].

Предметом наукових розвідок М. Венгринюк стали заголовки наукових статей нафтогазового спрямування. Інтерес науковця зосереджений на прагматичні науково-технічних текстів. Науковець дослідив роль автора у процесі комунікації, адже саме автору належить провідна роль у процесі сприйняття тексту читачем. Оскільки адресат формує назви заголовків наукових текстів, він безпосередньо закладає в них певні прагматичні смисли, планує стратегію впливу на адресата. Формуючи заголовок наукового тексту науковець зважає також на зручність пошуку статті читачем [4]. Важливою для розвитку макропрагматики є праця О. Балацької, присвячена вивченню потенціалу прагматичних характеристик слабкої критики в англійськомовній науковій статті. Визначені основні критерії вияву слабкої критики [1].

Особливий інтерес викликає дослідження проблеми вираження індивідуальності авторського «я» у науковій філологічній прозі, яку розроблював М. Кузнєцов. Науковець протиставив наукові тексти точних теоретичних наук і тексти філологічного профілю та виявив, що для перших характерна здебільшого безособовість викладу, тому що вплив на читача досягається за допомогою доказовості, об'єктивності специфічного фахового матеріалу з точних теоретичних наук. У філологічних же текстах чітко виявлена особа автора: авторське відношення, доведення, аргументація своєї позиції щодо певної наукової теми, оцінка конкретних лінгвістичних явищ та індивідуальна стратегія впливу на читача [16].

Рецензійний текст як жанр наукової критики був об'єктом дослідження І. Левчук. Науковець приділила головну увагу комунікативно-прагматичним параметрам тексту й виявила основні (інформаційна та оцінна) та вторинні (рекламування рецензованого твору, створення нових критеріїв оцінки, вдосконалення наукового етикету) функції рецензійного тексту. У процесі аналізу науковець виявила трьох основних адресантів рецензійного тексту: 1 - читач, 2 – автор рецензованої праці, 3 – інший рецензент [19, с. 148].

Поза тим теоретичне підґрунтя для вітчизняних прагматичних розвідок зі специфіки наукового тексту склали статті, у яких конкретизовано проблемне поле досліджень, прагматична специфікація мовних фактів, ідентифіковано окремі рівні від мікро- й до макропрагматики, апробована термінологія.

Ці та інші розвідки уможливають виокремлення загальних підходів до специфікації прагматики наукового тексту, які б мож-

на екстраполювати й на дослідження українськомовного матеріалу, оскільки апробовані різні лінгвопрагматичні підходи для вивчення тих чи тих мовних та мовленнєвих явищ: найчастіше дослідники спираються на лінгвістичний, функційний, прагматичний, когнітивний, логічний, семіотичний та лінгвокультурологічний підходи при вивченні специфіки прагматики текстів.

Висновки. Отже, останнім часом українська лінгвопрагматична школа розвиває принаймні два напрями досліджень: загальнотеоретичний та конкретно прикладний. Щодо останнього, то більшість українських наукових розвідок із проблем прагматики наукового тексту виконано на матеріалі однієї з європейських мов, тим часом українськомовний матеріал незаслужено обійдено увагою, особливо ті наукові тексти, які стосуються періоду II пол. XIX – I пол. XX століття.

Література:

1. Балацька О.Л. Потенціал прагматичних характеристик слабкої критики в англійськомовній науковій статті. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія : Філологічна*. 2016. Вип. 62. С. 26–28. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nznuoaf_2016_62_11.
2. Бацевич Ф.С. Лінгвістична прагматика. *Енциклопедія сучасної України*. URL: http://esu.com.ua/search_articles.php?id=55505.
3. Бацевич Ф.С. Нариси з лінгвістичної прагматики : монографія. Львів : ПАІС, 2010. 336 с.
4. Венгринюк М.І. Прагматика вторинних науково-технічних текстів (на матеріалі заголовків наукових статей нафтогазового спрямування). *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка*. 2014. Вип. 4. С. 166–169. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VZhDU_2014_4_34.
5. Вінтонів М.О., Бортун К.О. Семантико-прагматичні вияви припису в офіційно-діловому дискурсі. *Філологічний часопис*. Т. 1. №1 (11). 2018. С. 3–12.
6. Вялікова О.О. Прагматика креолізованого віршованого тексту в культурологічній лінгвистичній. *Науковий вісник Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Серія : Філологічні науки (мовознавство)*. 2016. № 5(1). С. 56–59. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvddpufm_2016_5\(1\)_15](http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvddpufm_2016_5(1)_15).
7. Городецька І.В. Англійськомовний рекламний текст косметичних засобів: структура, семантика, прагматика : дис ... канд. філол. наук. Чернівці, 2015. 203 с.
8. Жук К.А. Особливості наукового лінгвістичного дискурсу як інституційного. *Мова: наук.-теор. часопис з мовозн.* 2013. № 19. С. 164–168. URL: <http://dspace.onu.edu.ua:8080/bitstream/handle/123456789/4946/164-168.pdf?sequence=1&isAllowed=y>.
9. Загнітко А.П., Гнатюк Л., Михальченко М.М. Новітні виміри лінгвістичної прагматики. Рецензія на монографію: Бацевич Ф.С. Нариси з лінгвістичної прагматики: (монографія). Львів : ПАІС, 2010. 336 с. *Лінгвістичні студії*. 2011. Вип. 23. С. 298–303. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/lingst_2011_23_66.
10. Іщенко Т.В. Комунікативно-прагматичні норми наукових текстів англійської фахової мови спорту. *Вісник Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля. Серія : Філологічні науки*. 2016. № 2. С. 223–226. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vduerf_2016_2_33.
11. Карпусенко Н.В. Німецькомовний науково-лінгвістичний текст і дискурс: лінгвістичний та прагматичний аспекти : автореф. дис ... канд. філол. наук : 10.02.04. Харків : Б.в., 2011. 20 с.
12. Кицак Г.В. Субтекст адресації як прагматична ознака німецького наукового тексту. *Наукові праці Кам'янець-Подільського університету імені Івана Огієнка. Серія : Філологічні науки*. 2011. Вип. 26. С. 134–136.
13. Козубська І.Г. Лінгвопрагматичні параметри мовленнєвого жанру «монографія» в англійській мові (на матеріалі текстів з інформ-

- ційних технологій) : дис. ... канд. філол. наук : 10.02.04 / Запоріж. нац. ун-т. Запоріжжя, 2018. 230 с.
14. Костенко В.Г. Метатекстові засоби додаткової інтерпретації тексту наукової журнальної статті. *Сучасні дослідження з іноземної філології*. 2011. Вип. 9. С. 216–222. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Sdzif_2011_9_36.
 15. Королік І.О., Козуб Л.С. Прагматичний аспект перекладу аграрних текстів. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія : Філологічна*. 2016. Вип. 62. С. 170–172. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nznuoaf_2016_62_63.
 16. Кузнецов М.І. До проблеми визначення індивідуальності авторського в науковій філологічній прозі. *Вісник Львівського державного університету безпеки життєдіяльності*. 2011. № 5(2). С. 165–168. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vldubzh_2011_5\(2\)_30](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vldubzh_2011_5(2)_30).
 17. Кунець Х.Б. Прагматика безособових синтаксичних структур в англомовному науковому тексті гуманітарного спрямування : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.04 / Львівський нац. ун-т ім. І. Франка. Львів, 2016. 20 с.
 18. Лазебна Н.В. Прагматичний аспект сучасних англомовних текстів галузі інформатики та комп'ютерних технологій. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Філологія*. 2014. Вип. 8 (1). С. 130–132. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_filol_2014_8%281%29_38.
 19. Левчук І.П. Комунікативно-прагматичні параметри рецензійного тексту. *Волинський філологічний текст і контекст*. 2014. Вип. 17. С. 139–151.
 20. Лівницька І.А. Науковий дискурс: рівні та особливості аналізу. *Наукові записки. Серія: Філологічні науки*. 2011. Вип. 96 (1). С. 381–385.
 21. Москаленко Н.М., Шкот І.Л. К вопросу исследования прагматического аспекта перевода научно-технического текста. *Наукові записки : зб. наук. пр. Кіровоград : КНТУ, 2007. Вип. 8. С. 41–44.*
 22. Ніконова В.Г. Мовна прагматика трагедій як типу тексту (на матеріалі трагедій Шекспіра). *Культура народів Причорномор'я*. 2004. № 49. Т. 1. С. 45–48.
 23. Олійник А.Д. Прагматика науково-технічного тексту як нарративного дискурсу. URL: http://www.philology.kiev.ua/php/4/7/Studia_Linguistica_5_2/433_438.pdf.
 24. Павлова А.К. Прагматико-стилістичні особливості економічних термінів у наукових текстах із рубрики «Ринок фінансових послуг» (на матеріалі журналу «Фінанси»). URL: http://it.nusta.edu.ua/jspui/bitstream/doc/249/1/216_IR.pdf.
 25. Пільгуй Н.М. Англомовний науковий агротехнічний дискурс: лінгвостилістичний та прагматичний аспекти : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.04 / Запоріж. нац. ун-т. Запоріжжя, 2014. 20 с.
 26. Полянничко Ю.В. Прагматика галузевої термінології у професійній діяльності соціальних працівників. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2016. № 3. С. 313–320. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pednauk_2016_3_41.
 27. Приступа Т.І. Положення прагматичної лінгвістики у проєкції на двомовні галузеві словники. *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Серія : Філологічні науки. Мовознавство*. 2015. № 3. С. 320–325. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvvnuffm_2015_3_61.
 28. Радзівська Т.В. Сатиричні засоби в художньому творі: комунікативно-прагматичні засади текстотворення. *Вісник Київського національного лінгвістичного університету. Серія : Філологія*. 2011. Т. 14. № 1. С. 114–120. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vknlufil_2011_14_1_17.
 29. Сусов И.П. Лингвистическая прагматика. Винница : Нова Книга, 2009. С. 13.
 30. Сухова А.В. Англомовна новела (XIX–XX ст.): лінгвостилістичний та прагматичний аспекти : дис. ... канд. філол. наук. Запоріжжя, 2017. 264 с.
 31. Цехмейструк О.Г. Прагматика української офіційно-ділової документації XVI – XVII століть: дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01 / Одес. нац. ун-т ім. І.І. Мечникова. Одеса, 2009. 189 с.
 32. Шаргай І.С. Комунікативно-прагматичні особливості французького ділового листа в оригіналі та перекладі : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.16 / Київ. ун-т ім. Т.Шевченка. Київ, 1998. 16 с.
 33. Шагілова О.С. Особливості оформлення спонукальної інтенції в науковому тексті. *Вісник Донецького національного університету. Сер. Б : Гуманітарні науки*. 2014. № 1–2. С. 251–256. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vdnug_2014_1-2_40.

Savchenko L. Specificity of the research of the pragmatics of the scientific text

Summary. The article gives an overview of the works of Ukrainian researchers on the pragmatics of the scientific text, summarizes the experience of working out the scientific text and reveals the main approaches to the study of the pragmatics of Ukrainian-language scientific texts. The systematization of the known at the present time views on the specifics of Ukrainian research pragmatics of scientific text is carried out. Two main directions of research of Ukrainian pragmatics, such as general theoretical and specifically applied, are singled out. It is revealed that most Ukrainian scientific works on the issues of the pragmatics of the scientific text have been made on the materials of one of the European languages, often non-philological profile. Ukrainian-language material is partly researched and relevant. Actual among researchers is the issue of manifestation of pragmatic specificity of terms. Popular is the study of problems of macro-pragmatics and its categories, such as the strategy and tactics of the presentation of scientific material. Recently, the problem of translation of the scientific and technical text on the pragmatic level is considered. Problems of translation are bordered by works that deal with the problems of pragmatics of the scientific text of bilingual branch dictionaries. The methodological device for studying the pragmatics of scientific texts has been researched and structured fragmentarily, and therefore requires deeper processing.

Beyond that, the theoretical basis for domestic pragmatological intelligence from the specifics of the scientific text was made up by articles in which the problematic field of research was specified, pragmatic specification of linguistic facts, separate levels were identified from micro and macro-pragmatics, and terminology tested.

These and other intelligence allow the selection of general approaches to the specification of the pragmatic scientific text that can be extrapolated to the study of Ukrainian-language material.

Researchers choose different approaches to studying the pragmatic specificity of scientific texts. Among them, the main ones are linguistic, functional, cognitive and pragmatic approaches.

Key words: scientific text, discourse, communicative situation, strategies for the presentation of scientific material, pragmatic approach.